

Bachelor Docent Dans ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten

*Verslag van de uitgebreide opleidingsbeoordeling
20 en 21 juni 2019*

Colofon

Instelling en opleiding
ArtEZ hogeschool voor de kunsten
Onderlangs 9, Arnhem

Opleiding: Bachelor Docent Dans
Locatie: Arnhem
Variant: Voltijd
Croho-nummer: 34940

Visitatiecommissie
Raoul van Aalst, voorzitter
Angelique Willkie, deskundige
Elsa Urmston, deskundige
Julia Nabbe, student-lid
Meg van Bogaert, secretaris
De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van
AeQui
Vlindersingel 220
3544 VM Utrecht
www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	8
2. Beoogde leerresultaten	10
3. Programma	13
4. Personeel	19
5. Voorzieningen en begeleiding	21
6. Kwaliteitszorg	23
7. Toetsing	25
8. Gerealiseerde leerresultaten	27
9. Circulaire valorisatie	29
Bijlagen	33
Bijlage 1 Visitatiecommissie	34
Bijlage 2 Programma visitatie	35
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	37

Samenvatting

Op 20 en 21 juni 2019 is de bacheloropleiding Docent Dans van ArtEZ gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is positief. De bacheloropleiding Docent Dans is een vierjarige, voltijdse, Nederlandstalige bacheloropleiding (totaal 240 EC) die opleidt voor het brede werkveld van de docent dans. Studenten krijgen de gelegenheid zich te profileren en hun fascinatie voor het beroep te onderzoeken. De opleiding leidt op tot een eerstegraads lesbevoegdheid en biedt veel ruimte voor artistiek onderzoek en persoonlijke profilering. De opleiding heeft in de afgelopen jaren haar kennis en ervaring gedeeld, gespiegeld en versterkt door zowel intern, lokaal, nationaal en internationaal verbindingen aan te gaan of deze verder te bestendigen. De opgedane inspiratie en onderzoeksresultaten hebben geleid tot verdere ontwikkeling van het curriculum. Belangrijk daarbij is dat de onderwijsvisie is gedeeld met internationale en nationale partners, met het werkveld, alumni en studenten. Hiermee is een beweging op gang gekomen die ervoor zorgt dat danseducatie op (inter)nationaal niveau besproken wordt en de opleiding Docent Dans daarin een positie heeft ingenomen.

Beoogde leerresultaten

In de bacheloropleiding Docent Dans leren studenten om dans als een individuele uitingsvorm en kunst te laten dienen, waarbij de leerling die met de dans bezig is centraal staat. Aan de hand van de methodiek *Dans in Samenhang* leren studenten nadenken over de verschillende doelen binnen danseducatie en de diversiteit onder leerlingen. De competenties van de opleiding zijn gebaseerd op de landelijk vastgestelde competentie-set. De competenties laten expliciet ruimte aan de individuele student om zich te profileren en voldoen aan de internationale eisen die van een bacheloropleiding Docent Dans worden verwacht. De opleiding werkt met vier beroepsrollen om de studenten voor te bereiden op het zeer gevarieerde toekomstige werkveld van dansdocent. De voornaamste rol is die van docent dans, met ten dienste daarvan de rollen danser, dansmaker en ondernemer. De Community of Practice, bestaande uit studenten, docenten, alumni, stakeholders en werkveld, fungeert als een mooie verbinding tussen opleiding en praktijk. Circulaire valorisatie is de onderliggende benaderingswijze om een transparante en circulaire wijze van feedback te organiseren. Op basis van de gesprekken en bestudering van onderliggende documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Programma

Beroepsvaardigheden komen aan de hand van vier beroepsrollen tot uiting in de opleiding: Docent, Danser, Dansmaker en Ondernemer. Studenten maken op basis van persoonlijke motivatie een balans

tussen de vier beroepsrollen. Voor studenten en alumni zijn de beroepsrollen een belangrijk onderdeel van de opleiding. Onderzoeksvaardigheden worden binnen een leerlijn opgebouwd tot het opzetten, uitvoeren, rapporteren en verdedigen van een individueel onderzoek in het vierde jaar. Aanvullend worden studenten ondersteund in het kritisch kijken naar zichzelf en anderen, het geven en ontvangen van feedback en feed-forward. Circulaire valorisatie draagt bij aan de ontwikkeling in de beroepsrollen en de onderzoeksvaardigheden, zowel aan de hand van de wijze van het geven van circulaire (non-hiërarchische) feedback als het bieden van een netwerk. Belangrijke aspecten van het curriculum zijn de jaarthema's, verdiepende studieonderdelen, de beroepsrollen, integrale projecten, en beroepsoriëntatie (stage). Bij de ontwikkeling van met name fysieke training, is periodisering ingebed in het programma. Het curriculum is student-georiënteerd en er wordt uitgegaan van zelfstandigheid en initiatief van de studenten om een eigen signatuur te ontwikkelen. Het selectieproces is zorgvuldig opgezet aan de hand van heldere criteria waarbij de individuele motivatie en potentiële mogelijkheden van de student een belangrijk onderdeel uitmaken. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaarden ten aanzien van oriëntatie, inhoud en leeromgeving, evenals aan de wijze waarop deze zijn gekoppeld aan de kwalificaties van instromende studenten.

Personeel

Het panel vindt de kwaliteit van het team goed. Naast een bescheiden kernteam maakt de opleiding gebruik van een flexibele schil van tijdelijke- en gastdocenten. Op deze manier kan specialistische kennis worden ingezet in het curriculum en wordt de band tussen onderwijs en werkveld versterkt. De afstemming tussen kernteam en flexibele schil is gestructureerd en wordt zorgvuldig georganiseerd. Zo worden ook periodisering en circulaire valorisatie breed gedragen binnen de docentengroep. Professionalisering vindt plaats op het niveau van de instelling, de academie en de opleiding. Ook zijn er mogelijkheden voor individuele docenten om zich te professionaliseren op specifieke thema's. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaard ten aanzien van personeel.

Voorzieningen

De faciliteiten van het Theatrium van ArtEZ in Arnhem beschikken over alles wat nodig is om de bacheloropleiding Dans Docent te geven. Het gebouw biedt een goede en levendige sfeer. Studenten brengen veel tijd in het gebouw door, voelen zich er thuis en vormen een hechte groep. De academie geeft voortdurende aandacht aan mogelijkheden om de faciliteiten up-to-date te houden en te verbeteren. Een helder systeem van studentenbegeleiding zorgt ervoor dat studenten worden gekoppeld aan een mentor. Daarnaast ondersteunen en stimuleren studenten elkaar aan de hand van een buddy-systeem. Op specifieke onderwerpen zoals onderzoek of stage, worden studenten begeleid door docenten met de juiste expertise. De begeleiding is gericht op de ontwikkeling van het profiel van de individuele student en op het goed voorbereiden van studenten op het werkveld. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaarden voorzieningen en begeleiding.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg is expliciet belegd bij de opleiding en wordt ondersteund door de academie. De opleiding kent een formeel vastgelegde kwaliteitszorgcyclus en voert daarna op een constructieve wijze het gesprek tijdens georganiseerde bijeenkomsten. De circulaire valorisatie benadering draagt hieraan bij,

zowel binnen de opleiding als met andere (docent)opleidingen en met de Community of Practice. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaard kwaliteitszorg.

Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat toetsstelsel dat overzichtelijk aangeeft welke competenties op welke wijze worden getoetst in de verschillende studieonderdelen en leerlijnen. Hieruit wordt duidelijk dat de opleiding gevarieerd toetst met toetsvormen die passen bij de lesvormen. De opleiding werkt aan een meer integrale manier van toetsing, waarbij minder deeltoetsen worden gegeven. Reflectie is belangrijk binnen de opleiding en wordt getoetst aan de hand van een digitaal studentportfolio. De uitgangspunten ten aanzien van toetsing dragen bij aan een valide, betrouwbaar en transparante toetsing. De kamer Theater en Dans van de Centrale Examencommissie functioneert adequaat. De commissie is positief over de aandacht van de opleiding om toetsing waar mogelijk te verbeteren, maar adviseert de opleiding niet teveel tegelijkertijd te willen doen. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaard toetsing.

Gerealiseerde leerresultaten

Het eindniveau van de bacheloropleiding Docent Dans is goed. Studenten die afstuderen zijn startbekwame dansdocenten die in staat zijn hun beroepspraktijk vorm te geven. De Community of Practice vormt een mooie connectie met het werkveld en het overgrote merendeel van de afgestudeerden komt terecht in de beroepspraktijk van de dansdocent. De commissie heeft verschillende producten van een aantal afgestudeerden nader bekeken en constateert op basis daarvan dat de studenten de beoogde leerdoelen realiseren. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaard gerealiseerde leerresultaten.

Aanbevelingen

Om het helder gestructureerde en inhoudelijk degelijke programma verder te verbeteren, geeft de commissie volgende suggestie ter overweging:

- de somatische benadering van beweging zou in het onderzoek naar andere benaderingen van beweging meer aandacht kunnen krijgen, omdat de commissie denkt dat deze benadering op dit moment relevant is in het werkveld.

Bijzonder Kenmerk: Circulaire valorisatie

De commissie kent de opleiding Docent Dans het onderscheidende kenmerk van Circulaire Valorisatie toe. De commissie is onder de indruk van de grondige en gepassioneerde wijze waarop de Academie voor Dans en Theater het concept van circulaire valorisatie heeft ontwikkeld en geïnternaliseerd. Het is goed doordacht en zeer relevant voor de onderwijs-

en onderzoeksdoelstellingen van de academie. De commissie is van mening dat de aanpak goed past bij deze onderwijsleeromgeving en observeert een zorgvuldige en consequente implementatie. De resultaten zijn in vele facetten van de onderwijsleeromgeving zichtbaar. De studenten profiteren niet alleen van deze bijzondere onderwijsleeromgeving, maar worden ook getraind om zelf op deze manier te werken, wat het tevens een waardevol instrument maakt voor hun professionele loopbaan. Als zodanig is het een onderscheidend kenmerk van de academie, en daarmee ook van deze opleiding.

Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake accreditatie van de bacheloropleiding docent Dans van ArtEZ.

Namens de voltallige visitatiecommissie,
Utrecht, rapportmaand

Drs. R van Aalst
Voorzitter

dr. M. van Bogaert
Secretaris

Overzicht beoordeling

De beoordelingen per standaard zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Standaard	Beoordeling
1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
2. Oriëntatie van het programma	Voldoet
3. Inhoud van het programma	Voldoet
4. Leeromgeving van het programma	Voldoet
5. Instroom	Voldoet
6. Personeel	Voldoet
7. Materiële voorzieningen	Voldoet
8. Begeleiding	Voldoet
9. Kwaliteitszorg, kwaliteitscultuur en ontwikkeling	Voldoet
10 Toetsing	Voldoet
11 Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Bijzonder kenmerk:	
Onderscheidend karakter	Voldoet
Concretisering	Voldoet
Relevantie	Voldoet
Eindbeoordeling	Voldoet

Inleiding

ArtEZ hogeschool voor de kunsten is een hbo-instelling met locaties in Arnhem, Enschede en Zwolle. ArtEZ leidt op voor beroepen waarin kunst, kennis en creativiteit centraal staan. De bacheloropleiding Docent Dans valt onder één van zes academies binnen ArtEZ, te weten de Academie voor Theater en Dans. In overeenstemming met de doelstelling van ArtEZ wordt in de opleiding veel aandacht gegeven aan de ontwikkeling van een eigen profiel van de student. Ook is er veel aandacht voor de relatie met het (inter)nationale werkveld en internationalisering wordt steeds verder ontwikkeld.

De instelling en academie

ArtEZ verzorgt voor ruim 3000 studenten in Arnhem, Zwolle en Enschede een aanbod van vooropleidingen, een AD opleiding, en bachelor- en masteropleidingen in beeldende kunst, architectuur, mode, vormgeving, muziek, theater, creative writing, dans en kunsteducatie. Het onderwijs bij ArtEZ is gericht op artistieke, intellectuele en persoonlijke groei van studenten. Ze worden opgeleid in een professionele rol die nauw aansluit bij hun talent, persoonlijkheid en ambities. ArtEZ bestaat uit zes onderwijsinstututen (academies). Eén van deze academies is de Academie voor Theater & Dans waarin vijf opleidingen - waaronder Docent Dans - worden gebundeld. De academie is in 2017 geformeerd en kent verschillende voorgangers, waaronder de Dansacademie en de Academie voor Theater. De Academie voor Theater en Dans heeft de visie dat studenten verantwoordelijkheid dienen te nemen voor hun eigen, onafhankelijke leerproces. Alle opleidingen binnen de academie kenmerken zich door deze focus op het individu. De ontwikkeling en intensivering van de individuele artistieke en culturele signatuur van de student wordt in de programma's geïntegreerd. Andere thema's die de opleidingen kenmerken zijn innovatie, ondernemerschap en onderzoek.

De opleiding

De bacheloropleiding Docent Dans is een vierjarige, voltijdse, Nederlandstalige bacheloropleiding (totaal 240 EC) die opleidt voor het brede werkveld van de docent dans. Studenten krijgen de gelegenheid zich te profileren en hun fascina-

tie voor het beroep te onderzoeken en te ontwikkelen. De opleiding leidt op tot een eerstegraads lesbevoegdheid en biedt veel ruimte voor artistiek onderzoek en persoonlijke profilering. De opleiding heeft in de afgelopen jaren haar kennis en ervaring gedeeld, gespiegeld en versterkt door zowel intern, lokaal, nationaal en internationaal verbindingen aan te gaan of deze verder te bestendigen. De opgedane inspiratie en onderzoeksresultaten hebben geleid tot verdere ontwikkeling van het curriculum. Belangrijk daarbij is dat de onderwijsvisie is gedeeld met internationale en nationale partners, met het werkveld, alumni en studenten. Hiermee is een beweging op gang gekomen die ervoor zorgt dat danseducatie op (inter-)nationaal niveau besproken wordt en de opleiding Docent Dans daarin een positie heeft ingenomen.

De bacheloropleiding Docent Dans heeft de aanbevelingen van de voorgaande visitatiecommissie (2012) ter harte genomen. De opleiding heeft zich daarbij met name op drie punten ontwikkeld. Het eerste ontwikkelpunt betreft de toename van inhoudelijke en methodische input van buiten de opleiding. Het tweede punt is het continueren van periodisering in de opleiding. In de afgelopen visitatieperiode heeft de opleiding aandacht besteedt aan het integreren van periodisering in het gehele curriculum. Tot slot is er aandacht geweest voor internationalisering. Zo heeft de opleiding zijn Community of Practice sterk uitgebreid via de internationale contacten binnen het Next Move project en zijn banden met opleidingen op Curaçao en in Duitsland versterkt.

Bijzonder kenmerk Circulaire valorisatie

In aanvulling op de heraccreditatie vraagt de bacheloropleiding Docent Dans het bijzonder kenmerk Circulaire Valorisatie aan. In verschillende standaarden in dit rapport zal de commissie aandacht besteden aan circulaire valorisatie. In het laatste hoofdstuk van dit rapport geeft de commissie haar bevindingen en advies over het toekennen van dit bijzonder kenmerk.

De visitatie

ArtEZ hogeschool voor de kunsten heeft aan AeQui VBI opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleiding een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie heeft op 20 en 21 juni 2019 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is

weergegeven. De commissie heeft zich daarbij expliciet georiënteerd aan het cluster waarin deze opleiding geplaatst is. Dit is met de voltallige commissie gedaan, tijdens het voorbereidend overleg, en afsluitend bij de oordeelsvorming. De hiertoe benodigde kennis was aanwezig in (een deel van) de commissie.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie. Deze rapportage is in September in concept toegestuurd aan de opleiding; de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Op initiatief van de opleiding gaat een ontwikkelgesprek plaatsvinden in december 2019. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

Beoogde leerresultaten

In de bacheloropleiding Docent Dans leren studenten om dans als een individuele uitingsvorm en kunst te laten dienen, waarbij de leerling die met de dans bezig is centraal staat. Aan de hand van de methodiek *Dans in Samenhang* leren studenten na te denken over de verschillende doelen binnen danseducatie en de diversiteit onder leerlingen. De competenties van de opleiding zijn gebaseerd op de landelijk vastgestelde competentie-set. De competenties laten expliciet ruimte aan de individuele student om zich te profileren en voldoen aan de internationale eisen die van een bacheloropleiding Docent Dans worden verwacht. De opleiding werkt met vier beroepsrollen om de studenten voor te bereiden op het zeer gevarieerde toekomstige werkveld van dansdocent. De voornaamste rol is die van docent dans, met ten dienste daarvan de rollen danser, dansmaker en ondernemer. De Community of Practice, bestaande uit studenten, docenten, alumni, stakeholders en werkveld, fungeert als een mooie verbinding tussen opleiding en praktijk. De circulaire valorisatie benadering die de opleiding hanteert draagt in sterke mate bij aan een transparante en gelijkwaardige wijze van feedback. Op basis van de gesprekken en bestudering van onderliggende documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaard 1: Beoogde leerresultaten.

Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel en competenties

De visie van de bacheloropleiding Docent Dans is studenten te leren om dans als een individuele uitingsvorm en kunst te laten dienen, waarbij de leerling die met dans bezig is centraal staat. Binnen de opleiding heerst de overtuiging dat ieder mens ongeacht leeftijd, gezondheid, sociaal-culturele achtergrond, gender, fysieke of mentale mogelijkheden, toegang moet hebben tot danseducatie en studenten worden met dat uitgangspunt opgeleid. De opleiding gebruikt vijf didactische benaderingswijzen, gebaseerd op het boek/de methode *Dans in Samenhang*. *Dans in Samenhang* is een methodiek die vooral een analysemodel voor danseducatie biedt. Dit kan worden samengevat in vijf didactische benaderingswijzen: technisch, reproductief, creatief/expressief, choreografisch en theoretisch/receptief. Dit dwingt de (toekomstige) docent na te denken over de verschillende doelen binnen danseducatie en de diversiteit onder de leerlingen en daagt de docenten dans uit kritisch te kijken naar hun eigen vaardigheden en attitudes.

Tijdens de opleiding ontwikkelen en profileren studenten zich binnen hun mogelijkheden en affiniteit tot een docent dans met eigen signatuur. Als docent dans moeten ze in staat zijn om hetzelfde te stimuleren bij hun leerlingen: individuele ontwikkeling binnen het brede begrip dans. Deze visie is verder bestendigd in het Next Move Project (Erasmus+) waar drie jaar lang is ingezoomd op het uitgangspunt dat iedereen kan dansen en de missie dat danseducatie voor een zo groot mogelijke groep in de samenleving beschikbaar moet zijn.

In 2014 werd voor alle docentenopleiding in Nederland een kennisbasis opgesteld. Aan de hand van Peer Review wordt de dialoog tussen opleidingen bevordert en de kwaliteit geborgd. De leden van het Landelijk overleg Docent Dans (LODD) hebben vervolgens de kennisbasis geïntegreerd wat in 2018 heeft geleid tot een vernieuwde, landelijke competentie-set. Binnen de opleiding zijn deze competenties aangevuld op basis van de eigen visie en het opleidingsprofiel. De competenties van de bachelor-kunstvakdocentenopleidingen zijn ingedeeld in generieke en disciplinaire competenties en kennen een aantal categorieën, te weten Artistiek, Pedagogisch en didactisch, Interpersoonlijk, Omgevingsgericht en Kritisch-reflectief en Onderzoekend. De landelijke

competentie-set is gericht op algemene docentkwaliteiten en algemene beroepskwaliteiten zodat afgestudeerden les kunnen geven aan iedere doelgroep in iedere situatie. De opleiding streeft ernaar studenten af te leveren met een specifieke, persoonlijk signatuur; breed opgeleide docenten die uitgaan van hun eigen talent en beroepsperspectief. In het gesprek met de studenten kwam naar voren dat de evenwichtige balans tussen dans (performance) en onderwijs een motivatie was om voor de opleiding aan ArtEZ te kiezen. Ook de openheid en transparantie binnen de opleiding en de academie sprak veel studenten aan.

Werkveld en beroepsrollen

De opleiding leidt studenten op voor drie werkvelden. Traditioneel zijn dat het binnenschoolse en buitenschoolse werkveld en in de aangescherpte visie van de opleiding is daar een derde bijgekomen: het community werkveld. In dit relatief nieuwe werkveld staat het sociale, emancipatorische, gezondheid bevorderende, of maatschappelijke aspect voorop, wat niet traditioneel binnen een school of dansschool plaatsvindt.

Om leerlingen effectief aan te kunnen spreken in hun rol als danser, dansmaker, of kijker/criticus, moet de student zichzelf eerst in een aantal beroepsrollen ontwikkelen, te weten docent dans, met daar ten dienste van danser, dansmaker en ondernemer. In deze beroepsrollen ontwikkelt de docent dans een actief onderzoekende houding, probleemoplossend en creatief vermogen. Deze vermogens sluiten aan bij de 21^e-eeuwse vaardigheden die professionals nodig hebben om hun beroep effectief te kunnen uitoefenen.

De Community of Practice van de opleiding bestaat uit studenten, docenten, alumni, stakeholders en werkveld. Deze komen regelmatig tezamen in zogenaamde rondetafelgesprekken. Hierin staan onderwerpen rondom het beroep van dans centraal. De circulaire valorisatie benadering draagt bij aan de kwaliteit en verdere ontwikkeling van contacten met het professionele werkveld. Tevens hebben ontwikkelingen binnen

het eerdergenoemde Next Move project bijgedragen aan de professionele dialoog met het werkveld.

Circulaire Valorisatie

De circulaire valorisatie benadering van de academie is essentieel voor de visie op het onderwijs. Een van de doelstellingen van circulaire valorisatie is om het onderwijs inclusief te maken aan de hand van een open gemeenschap en dialoog. Door het faciliteren en stimuleren van een nagenoeg niet-hiërarchische omgeving (kenmerkend voor veel dansopleidingen) worden studenten bijvoorbeeld uitgenodigd om niet alleen te reflecteren op zichzelf, maar ook op elkaar en de docenten. De 'circulaire' benadering van het geven van feedback resulteert in een transparante werkwijze en het inbedden van gestructureerde feedback. Deze visie op onderwijs leidt tot een bewustzijn binnen de gehele organisatie waarbij transparantie, communicatie en samenwerking belangrijke elementen zijn. Studenten gaven in het gesprek met de commissie aan dat ze de auditie voor de opleiding als zeer inspirerend hebben ervaren waarbij de open en constructieve sfeer als belangrijke component werd genoemd. Ze zijn ervan overtuigd dat de opleiding ze goed in staat stelt hun eigen signatuur te ontwikkelen op basis van hun eigen kracht, talent en interesses. De druk om te presteren kan hoog zijn binnen de opleiding, wat geregeld tot (onderlinge) frustraties leidt. Studenten benadrukken echter de onderlinge collegialiteit binnen het studenten-cohort en constructieve feedback als kracht van de opleiding. De circulaire valorisatie benadering sluit goed aan bij de eindcompetenties, enerzijds door de werkwijze in de Community of Practice, en anderzijds door de focus op leren, feedback geven en krijgen, en netwerken. De benadering ondersteunt zo het onderwijs, dat studenten in staat stelt de benodigde competenties te behalen.

Dublin descriptor

In het landelijk profiel van docentopleidingen in de kunst zijn de vijf categorieën van de competenties gekoppeld aan de vijf Dublin descriptor.

Hiermee toont de bacheloropleiding Docent Dans aan dat het voldoet aan de internationale standaarden ten aanzien van bacheloropleidingen in de kunsteducatie.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de opleiding een helder profiel heeft dat past bij de doelstelling van ArtEZ om studenten op te leiden op een manier die nauw aansluit bij hun talent, persoonlijkheid en ambitie. De commissie constateert dat de opleiding bij het opstellen van het profiel de toekomstige werkvelden goed heeft betrokken. De traditionele werkvelden worden gecombineerd met een nieuwer, breder werkveld waarbij inclusiviteit belangrijk is. De landelijke competentie-set voor docent dans is door de opleiding als basis gebruikt om een competentieprofiel op te stellen waarmee studenten een persoonlijke signatuur kunnen ontwikkelen. De commissie is van mening dat het gebruiken van het landelijke profiel een goede basis geeft, waarbij eigen accenten de opleiding typeren.

De opleiding besteedt aandacht aan verschillende beroepsrollen. Uit de gesprekken met studenten komt duidelijk naar voren dat de studenten

houvast vinden bij deze rollen en ze gebruiken in de ontwikkeling van hun eigen signatuur. Betrokkenheid van het werkveld bij de opleiding is goed. De *Community of Practice* met bijbehorende Rondetafelgesprekken is volgens de commissie een mooie manier om het werkveld te betrekken bij de opleiding, maar ook om duidelijk te maken aan betrokkenen van de opleiding wat er in het werkveld speelt.

De commissie heeft enige tijd nodig gehad om het concept van circulaire valorisatie te kunnen duiden, maar gedurende het visitatiebezoek werd duidelijk dat de wijze van communicatie tussen betrokkenen binnen en buiten de opleiding op een zorgvuldige en bewuste wijze is opgezet. In het bijzonder de non-hiërarchische benadering is van waarde voor de professionele ontwikkeling van studenten zoals in de competentie-set is beschreven. De open, constructieve en reflectieve houding van betrokkenen was regelmatig zichtbaar tijdens het visitatiebezoek.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, oordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Programma

Beroepsvaardigheden komen aan de hand van vier beroepsrollen tot uiting in de opleiding: Docent, Danser, Dansmaker en Ondernemer. Studenten maken op basis van persoonlijke motivatie een balans tussen de vier beroepsrollen. Voor studenten en alumni zijn de beroepsrollen een belangrijk onderdeel van de opleiding. Onderzoeksvaardigheden worden binnen een leerlijn opgebouwd tot het opzetten, uitvoeren en rapporteren van een individueel onderzoek in het vierde jaar. Aanvullend worden studenten ondersteund in het kritisch kijken naar zichzelf en anderen, het geven en ontvangen van feedback en feed-forward. Circulaire valorisatie draagt bij aan de ontwikkeling in de beroepsrollen en de onderzoeksvaardigheden, zowel aan de hand van de wijze van het geven van circulaire (non-hierarchische) feedback als het bieden van een netwerk. Belangrijke aspecten van het curriculum zijn de jaarthema's, verdiepende studieonderdelen, de beroepsrollen, integrale projecten, en beroepsoriëntatie (stage). Bij de ontwikkeling van met name fysieke training, is periodisering ingebed in het programma. Om het helder gestructureerde en inhoudelijk degelijke programma verder te verbeteren, geeft de commissie ter overweging dat de somatische benadering van beweging meer aandacht zou kunnen krijgen, omdat de commissie denkt dat deze benadering op dit moment relevant is in het werkveld. De opleiding kan dit meenemen in haar onderzoek naar andere benaderingen van beweging. Ook kan de opleiding de bewustere benadering van diversiteit van de leerlingpopulatie voortzetten.

Het curriculum is student-georiënteerd en er wordt uitgegaan van zelfstandigheid en initiatief van de studenten om een eigen signatuur te ontwikkelen. Het selectieproces is zorgvuldig opgezet aan de hand van heldere criteria waarbij de individuele motivatie en potentiële mogelijkheden van de student een belangrijk onderdeel uitmaken. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaarden ten aanzien van oriëntatie, inhoud en leeromgeving, evenals aan de wijze waarop deze zijn gekoppeld aan de kwalificaties van instromende studenten.

Oriëntatie

Standaard 2: Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Bevindingen

Beroepsvaardigheden

Het beroep docent dans kent een breed werkveld. Het programma spitst zich toe op de ontwikkeling van beroepsrollen die ten grondslag liggen aan dit beroep: Docent, Danser, Dansmaker, Ondernemer. In alle rollen ontwikkelen studenten een actieve, onderzoekende houding en probleemoplossend en creatief vermogen. In standaard 3 volgt een uitgebreide omschrijving van de vier beroepsrollen. Volgens de zelfevaluatie leren studenten deze rollen te versterken in een multidisciplinaire, (inter)nationale context en met focus op kansen en mogelijkheden die het werkveld biedt. Tijdens het visitatiebezoek werd door

studenten op een mooie manier inzichtelijk gemaakt hoe de beroepsrollen houvast geven in de opleiding. Door iedere beroepsrol een kleur te geven, kunnen studenten laten zien in welke verhouding ze de vier rollen bij zichzelf vinden passen. Het werd duidelijk dat de rol docent voor alle studenten de boventoon voert en dat ondernemerschap bij een aantal studenten sterk aanwezig is, terwijl andere studenten meer inzetten op danser of dansmaker.

Onderzoeksvaardigheden

Integraal door het curriculum lopen de onderzoeksleerlijn en de *Reflective Practice method*. Binnen de onderzoeksleerlijn leren studenten (technische) onderzoeksvaardigheden en een onderzoekende houding te ontwikkelen. In het eerste jaar doen studenten in groepen van vijf onderzoek naar doelgroepen, in latere jaren doen ze onderzoek naar situaties of benaderingswijzen en

werken ze toe naar individueel onderzoek ten behoeve van hun profilering in het vierde jaar. De opleiding heeft de *Reflective Practice Method* ontwikkeld naar aanleiding van contacten met twee internationaal bekende danspedagogen. Doel is dat studenten en docenten het doceren ervaren en onderzoeken als een artistiek proces. Dit zal studenten helpen een individuele stijl te ontwikkelen als docent, binnen adaptief, observatie gebaseerd handelen. De *Reflective Practice method* ondersteunt studenten in het leren kritisch kijken naar en bevragen van zichzelf en anderen, in het geven en ontvangen van effectieve feedback en feed-forward. Studenten gaven in het gesprek met de commissie aan dat ze deze opbouw van onderzoeksvaardigheden herkennen in het curriculum. Hoewel er zeker ook ruimte is voor artistiek onderzoek, is de leerlijn duidelijk gericht op theoretische inkadering en verantwoording van het onderzoek. Daarnaast geven studenten aan dat de combinatie met *Reflective Practice method* ze helpt bij hun gedachtenvorming over hun latere beroepspraktijk.

Lectoraat

De ontwikkelingen rondom het bestendigen van onderzoek en het inrichten van een discipline eigen lectoraat hebben geleid tot het allereerst instellen van een pre-lectoraat.

Dit pre-lectoraat heeft met de zoektocht naar een passend onderwerp voor het lectoraat op zijn beurt gezorgd voor een sterke ontwikkeling van de onderzoeksgemeenschap. Eén van de opdrachten van de tijdelijk aangestelde *associate professor* was om het bestaande onderzoek in kaart te brengen en aan elkaar te verbinden. Dit heeft geleid tot een overzicht van het bestaande onderzoek binnen de academie dat aan de hand van de docent onderzoekers in de gemeenschap (*research circle*) verder wordt ontwikkeld en gedeeld. Aan de hand van het pre-lectoraat is ook circulaire valorisatie ontwikkeld, waarbij deze researchfungeert als gelijkwaardige dialogpartner van de (toekomstige) lector. De komende jaren zal hier verder aan worden gewerkt ter bestendi-

ging van de cyclische werkwijze binnen en buitende onderzoeksgemeenschap van de academie.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de opleiding in het curriculum expliciet aandacht geeft aan de beroepsvaardigheden aan de hand van de vier gedefinieerde beroepsrollen. Het kleurenpalet toont aan dat studenten zich ontwikkelen in alle vier de beroepsrollen, maar daarbinnen hun eigen signatuur kunnen aanbrengen. Volgens de commissie is dit passend bij het gevarieerde en brede werkveld waar de studenten na afstuderen in terecht komen en bij de doelstelling van de opleiding om studenten een eigen signatuur te laten ontwikkelen. De commissie was onder de indruk van de wijze waarop studenten verbaal konden onderbouwen waarom ze een bepaalde balans in beroepsrollen hebben gekozen en hoe ze die aan elkaar relateren.

De commissie constateert dat de leerlijn onderzoeksvaardigheden op een heldere wijze in het curriculum wordt opgebouwd. Studenten worden stapsgewijs geïntroduceerd in onderzoeksvaardigheden waarbij expliciet aandacht is voor het kritisch reflecteren en geven en ontvangen van feedback. Aan de hand van de wijze waarop studenten over de onderzoekslijn spraken, concludeert de commissie dat deze leerlijn goed is opgebouwd en expliciet in het curriculum aanwezig is. De gebruikte danspedagogiek is algemeen bekend en de commissie is van mening dat de opleiding een goede keuze heeft gemaakt deze te introduceren. Het pre-lectoraat heeft volgens de commissie duidelijk het cyclisch proces gestimuleerd waarbij het onderzoek in de gemeenschap heeft geleid tot de ontwikkeling van circulaire valorisatie.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Inhoud

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Bevindingen

Ieder studiejaar in het curriculum is opgebouwd uit twee fasen. Tijdens iedere fase komen vijf leerlijnen aan bod: de integrale leerlijn (95,5 EC), de vaardighedenleerlijn (54 EC), de theoretische leerlijn (45 EC), de stageleerlijn (29,5 EC) en de studie-loopbaanleerlijn (15,5 EC). Naast de leerlijnen zijn een aantal andere aspecten van belang bij de opbouw van het curriculum van de bacheloropleiding Docent Dans. Dit zijn de jaarthema's, verdiepende studieonderdelen, de beroepsrollen, integrale projecten, en beroepsoriëntatie. Hieronder worden deze aspecten nader uitgewerkt.

Het curriculum van de opleiding is opgebouwd rond vier jaarthema's, te weten:

- Jaar 1: doelgroepen (aan wie geven we les);
- Jaar 2: situaties (waar geven we les);
- Jaar 3: beroepsrollen en benaderingswijzen (hoe geven we les);
- Jaar 4: profilering (persoonlijke verdieping in wie, waar en hoe geef ik les).

Studenten worden geschoold in vijf didactische benaderingswijzen die ze kunnen toepassen in de lespraktijk: technisch, reproductief, creatief/expressief, choreografisch en theoretisch/perspectief. Dit teneinde drie leerling-rollen bij de studenten te ontwikkelen: Danser, Dansmaker, Kijker/Criticus. Deze aanpak is gebaseerd op de methodiek Dans in Samenhang.

Het onderwijs wordt voor een groot deel aangeboden in integrale projecten van acht tot negen weken met een gemiddelde van vier projecten per studiejaar. Een aantal projecten wordt verticaal aangeboden aan alle jaren van de opleiding, bijvoorbeeld het *Mini Dans Festival (MDF)*. Deze verticale projecten kenmerken zich door de grote mate van zelfsturing van de studenten, peer-education en peer-assessment en zijn inhoudelijk ontwikkeld in samenspraak met het (inter)nationale werkveld.

Beroepsrollen

De opleiding spitst zich toe op de ontwikkeling van de beroepsrollen. Om studenten competent te maken in deze beroepsrollen, worden er naast integrale projecten ondersteunende en verdiepende studieonderdelen aangeboden. De vier beroepsrollen zijn:

Docent: studenten krijgen tools om dans te kunnen analyseren, in cultuur en tijd te plaatsen en een visie op danskunst te ontwikkelen. De leerling staat centraal en de studenten leren hoe ze effectief de persoonlijke mogelijkheden van de leerling aan kunnen spreken en hun kunstenaarschap kunnen ontwikkelen. Het theoretische vak *Dans Methode Educatie (DME)* vormt een rode draad door het curriculum. Studenten leren alle methodische principes die ten grondslag liggen aan het geven van danseducatie aan alle doelgroepen, in alle situaties en alle benaderingswijzen.

Danser: er wordt getraind in verschillende dansstijlen en er is niet-dansstijl gebonden aanbod zoals conditietraining. Doel is een brede oriëntatie op dans waarbij studenten verdere verdieping of specialisatie naast de opleiding kunnen zoeken. *Physical Dynamics* neemt een bijzondere plaats in, een trainingmethode met roots in de Urban dance en een sterke nadruk op de crewgedachte.

Dansmaker: studenten leren hun lichaam als instrument kennen, ze leren associëren, exploreren en structureren. Ze ontwikkelen concepten, werken aan en eigen dansidoom en voeden daarmee hun persoonlijk danskunstenaarschap. Studieonderdelen als *Improvisatie, Compositie, Kinesthetic Awareness en Dansmaken (Choreologie)* dragen bij aan de ontwikkeling van de rol van dansmaker.

Ondernemer: studenten leren over de bedrijfskundige kant van het (startend) ondernemerschap. Studenten leren zichzelf of hun onderneming ten opzichte van de markt te profileren met

passende communicatietools. Zo leren ze een businessplan te schrijven evenals het vinden van een juiste financieringsmix. Ze leren dit op een project- en procesmatige manier te verwerken. De opleiding heeft *Dansplein* opgericht als matchmaker tussen de maatschappij en danseducatie waarbij binnenkomende opdrachten worden gerealiseerd door de studenten.

Beroepsoriëntatie en stage

De stageleerlijn kent ook een opbouw over de vier studiejaar heen. In jaren 1 en 2 krijgen studenten een brede beroepsoriëntatie, door aan verschillende doelgroepen en in verschillende situaties les te geven. In jaar 3 kiezen studenten binnen stages steeds meer eigen richting en profiel. In deze stages oefenen studenten ook met de verschillende beroepsrollen. Studenten kunnen zich oriënteren op het buitenlandse werkveld in internationale stages, studiereizen naar Barcelona en New York, of door te participeren aan een van de joint modules in Zweden en Denemarken.

Naast de stages worden interdisciplinaire projecten doorlopen met studenten van andere docent-opleidingen van ArteZ. Over de eerste drie studiejaar verspreid werken studenten aan kennis en vaardigheden over de andere kunsten en het docentschap ter voorbereiding op het eerste-graads kustdocentschap. Studenten gaven aan de commissie aan dat ze zich op het moment van afstuderen startbekwaam voelen. Alle vaardigheden en tools hebben ze aangeboden gekregen, evenals de kans een eigen profiel te ontwikkelen. Een belangrijk onderdeel in het curriculum dat zorgt voor het startbekwaam worden, is de opbouw van de stages. Vanaf het eerste jaar worden studenten steeds meer en intensiever in contact gebracht met de praktijk, waardoor ze geleidelijk een professional worden.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat het curriculum een logische opbouw kent, waarbij leerlijnen voor een duidelijke basisstructuur zorgen die gedurende en over de jaren heen wordt opgebouwd. Dit zorgt ervoor dat alle studenten - los van een

profiel en/of eigen signatuur – zich op alle leerlijnen ontwikkelen zoals bij een bacheloropleiding docent dans wordt verwacht. De integrale en interdisciplinaire projecten die samen met studenten van andere docentopleidingen worden gevolgd, zijn belangrijke en herkenbare bouwstenen evenals de beroepsrollen. Studenten krijgen in het curriculum een variatie aan kennis, vaardigheden en tools aangeboden waarmee ze een eigen profiel kunnen ontwikkelen. De commissie was diep onder de indruk van de creativiteit en doorzichtigheid waarmee de studenten de commissie tijdens het visitatiebezoek mee op reis hebben genomen door hun opleiding. Dit bevestigt voor de commissie dat het curriculum doet wat het beoogt. Voor de commissie is het ook duidelijk dat de studentengemeenschap een van sterke punten van de opleiding is. De sfeer binnen de academie en de nadruk op circulaire valorisatie dragen hieraan bij.

De commissie is van mening dat met de juiste aandacht voor een tweetal aspecten, de opleiding een nog beter curriculum kan neerzetten. Een grotere diversiteit in haar populatie zou de opleiding ten goede komen. De opleiding is daartoe zeker actief; de commissie wenst de opleiding dan ook toe dat zij gevonden gaat worden door een brede doorsnede van de bevolking. Een dergelijke ontwikkeling biedt de opleiding meer mogelijkheden voor een bewuste benadering van diversiteit en etnisch-culturele verschillen in de professionele context.

Het viel de commissie in dit verband wel op dat hoewel er in het curriculum aandacht is voor diversiteit, de studenten niet altijd het verband lijken te leggen tussen etnisch-culturele verschillen en een gewenste andere pedagogische aanpak. De commissie stimuleert de opleiding om een grotere variatie aan etnisch-culturele achtergronden in de studentenpopulatie na te blijven streven (al realiseert zij zich dat dit ook een maatschappelijk probleem is). Niet alleen zal dit een meer realistisch afspiegeling zijn van de lokale en Nederlandse bevolking, het faciliteert tevens dans en danseducatie als relevante bijdrage aan de gemeenschap.

Een tweede aspect van het diversiteitsvraagstuk komt naar voren in mogelijk andere benaderingen van beweging die mogelijk zijn. De commissie adviseert de opleiding deze mogelijkheden te onderzoeken. Een voorbeeld hiervan zou kunnen zijn om een grotere somatische bewegingspraktijk tot onderdeel van het curriculum te maken. Niet als een vorm van technische training, maar eerder als een instrument voor het creëren en verkennen van singulariteit. De somatische praktijk is een belangrijk instrument om de waarde en de empowerment van ieders eigenheid te erkennen. Voor afgestudeerden van de opleiding zijn somatische benaderingen essentieel om een interactie aan te gaan met groepen leerlingen uit een andere cultuur of andere leeftijd.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Leeromgeving

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Bevindingen

Het curriculum van de opleiding is zodanig opgezet dat studenten vanuit hun eigen fascinatie keuzes maken en zich ontwikkelen door een eigen weg te kiezen binnen het programma. Dit doen ze in verschillende beroepsrollen, bijvoorbeeld via stages, vrije ruimte, open podium, het mini dansfestival of andere projecten. Onder meer aan de hand van studieloopbaanbegeleiding faciliteert en begeleidt de opleiding de studenten in deze profilering. Vooral in de integratieprojecten wordt uitgegaan van initiatief van de studenten en een grote mate van zelfsturing.

In de afgelopen jaren is de opleiding, in het kader van de ontwikkeling van de circulaire valorisatie benaderingswijze, in wezen veranderd in een organisatie van zich ontwikkelende en ontbindende netwerken. Studenten zijn gelijkwaardige partners in deze netwerken, waar de focus wordt verlegd van hiërarchie en formele standpunten naar

het delen van waarden en het bijdragen aan de doelstellingen van elk individu. Op deze manier draagt de structuur van de leeromgeving bij aan het leerdoel om zelfsturende, reflecterende docenten dans te worden.

Periodisering

Uit de zelfevaluatie komt naar voren dat doorontwikkeling van periodisering in het curriculum gericht is op optimalisering van het leereffect voor studenten door het balanceren en integreren van projecten, stages, voorstellingen en praktijk- en theorieonderwijs. Naar aanleiding van het advies van de vorige visitatiecommissie heeft de opleiding aandacht besteed aan het verder inbedden van periodisering in de opleiding. Zowel als tool in fysieke training als de mogelijkheden om het als instrument te gebruiken bij de ontwikkeling van ondernemerschap. Studenten gaven in het gesprek met de commissie aan dat periodisering met name aanwezig is in de fysieke training, waarbij intensieve en minder intensieve trainingen worden afgewisseld met elkaar.

Overwegingen

De commissie constateert dat het curriculum goed is overdacht. Circulaire valorisatie ondersteunt de ontwikkeling van een effectieve, open en inclusieve leeromgeving, en het bevordert volgens de commissie ook de veerkracht om te kunnen anticiperen en reageren op de snelle veranderingen die kenmerkend zijn voor de beroeps- en onderwijscontext.

Periodisering wordt door studenten duidelijk herkend en erkend als een wijze van goed omgaan met fysieke training en is daarmee als zodanig goed ingebed in het curriculum.

Het curriculum is student-georiënteerd, met elementen die de zelfstandigheid en eigen initiatief van studenten stimuleren en met de mogelijkheid voor iedere student om binnen het gestructureerde programma een eigen signatuur te ontwikkelen. De commissie adviseert de opleiding aandacht te besteden en zich bewust te blijven

van de grens tussen een student-gestuurde en een student-georiënteerde opleiding. Bij veel ontwikkelingen en nieuwe elementen zijn studenten vanaf het begin betrokken. Hoewel de leerlijnen een duidelijke en voldoende basis bieden en de commissie positief is over de proactieve inbreng van studenten, is de commissie ook van mening dat de opleiding de studenten soms wat proactiever kan sturen. Als voorbeeld noemt de commissie het bewustzijn van studenten ten aanzien van diversiteit.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Instroom

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

De toelating voor de opleiding bestaat uit meerdere auditiedagen en een sportmedische screening. De procedure en criteria staan beschreven in de OER. Naast het juiste voordiploma (MBO4, HAVO of VWO) dienen studenten gemotiveerd te zijn, ontwikkelbaar op het gebied van pedagogisch-didactische en communicatieve vaardigheden, dansant vaardig te zijn en artistieke aanleg te hebben. Tijdens het visitatiebezoek vertelden studenten enthousiast over de auditie die intensief en inspirerend was. De verschillende beroepsrollen die in de opleiding aan bod komen, werden ook getoetst tijdens de auditiedagen. Studenten gaven aan dat hoewel danskwaliteit belangrijk is

om te worden toegelaten, de toelatingscommissie ook kijkt naar de potentie van de kandidaten op verschillende vlakken. Daarbij is er duidelijk aandacht voor het individu en wat hij/zij nog moet leren. De transparantie in het auditieproces sprak studenten erg aan.

De opleiding heeft de afgelopen jaren ingezet op het ontwikkelen van eigen voortrajecten om geïnteresseerde kandidaten goed voor te bereiden op de opleiding. Zo is er de opleiding Danser Creative Contemporary (RijnIJssel, MBO), de oriëntatie-cursus DansLAB en de auditieworkshop. Als studenten gedurende de auditie afvallen, kunnen ze een van deze trajecten volgen om het jaar daarna opnieuw aan de auditie deel te nemen. Studenten gaven aan dat dergelijke trajecten regelmatig wordt gevolgd. Aan de hand van onder andere contacten met alumni, landelijke balletscholen en andere voortrajecten werkt de opleiding aan een grotere kwalitatieve en diverse instroom en zij-instroom mogelijkheden.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de auditie en het selectieproces zorgvuldig zijn opgezet zonder rigide te worden. Er zijn duidelijke criteria die bij de auditie worden beoordeeld. Een belangrijke reden om een student toe te laten, is de motivatie en potentiële mogelijkheden. Daarbij wordt goed gekeken naar de ontwikkelbehoeften van de individuele student.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Personeel

De opleiding beschikt over een divers en kwalitatief hoogwaardig team van docenten. Naast een bescheiden kernteam maakt de opleiding gebruik van een flexibele schil van tijdelijke- en gastdocenten. Op deze manier kan specialistische kennis worden ingezet in het curriculum en wordt de band tussen onderwijs en werkveld versterkt. De afstemming tussen kernteam en flexibele schil is gestructureerd en wordt zorgvuldig georganiseerd. Zo worden periodisering, circulaire valorisatie en ook de methodiek breed gedragen binnen de docentengroep. Professionalisering vindt plaats op het niveau van de instelling, de academie en de opleiding. Ook zijn er mogelijkheden voor individuele docenten om zich te professionaliseren op specifieke thema's. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaard ten aanzien van personeel.

Standaard 6: Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Bevindingen

De bacheloropleiding Docent Dans werkt met een kernteam van ongeveer zeven docenten. De afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van dit kernteam en hun relatie tot het (inter)nationale werkveld. Het kernteam heeft een aantal taken onderling verdeeld (bijvoorbeeld instroom, kwaliteitszorg en onderzoek). Tijdens overleggen en kernteamvergaderingen vindt uitwisseling en afstemming over deze thema's plaats. Naast het kernteam is er een flexibele schil van docenten en gastdocenten met een kleine(re) aanstelling. Deze groep docenten heeft specialistische kennis en vaardigheden en verzorgt specifieke curriculumonderdelen. Ook brengen deze docenten de actualiteit vanuit hun persoonlijke beroepspraktijk in het onderwijs in. De flexibele schil wordt regelmatig betrokken en geïnformeerd over ontwikkelingen in het onderwijsprogramma en het beroep van docent dans, bijvoorbeeld tijdens de curriculumdagen, inspiratiedagen of rondetafelgesprekken. Binnen het kernteam organiseren jaarcoördinatoren expliciet de afstemming tussen verschillende docenten om zo de onderwijsvisie door alle docenten te laten uitdragen.

Naast opleidingsbrede professionaliseringsactiviteiten, zoals de curriculumdagen, zijn er ook mogelijkheden voor individuele professionalisering

van docenten. Het professionaliseringsplan van ArtEZ biedt docenten en onderwijsondersteunend personeel de mogelijkheid om trainingen en cursussen te volgen, zoals het trainen projectmatig werken, ondernemerschap, didactische vaardigheden en de Engelse taal. Docenten die als mentor betrokken zijn bij het begeleiden van studenten wordt ondersteuning geboden bij de ontwikkeling van een coaching stijl die supervisie en onderwijs combineert. Naast individuele professionaliseringstrajecten worden er academiebrede studiedagen georganiseerd, waarbij collectieve thema's als toetsen en beoordeling, talentontwikkeling of inclusie aan bod komen.

De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek gesproken over de wijze waarop de opleiding omgaat met (gast)docenten, periodisering en circulaire valorisatie en de werkwijze van de opleiding is helder. Gastdocenten worden geacht mee te gaan in de gekozen methodiek (Dans in Samenhang). Aangezien veel gastdocenten regelmatig of gedurende een langere periode werkzaam zijn bij de opleiding, lukt het de opleiding goed om alle docenten in voldoende mate te betrekken. Daarnaast zorgen de jaarcoördinatoren voor een goede aansluiting.

Docenten identificeren zich met circulaire valorisatie. De manier van communiceren - ook tijdens het visitatiebezoek - is erop gericht om iedereen een gelijkwaardige rol te geven en te includeren in de discussie. Het programma beoogt hiermee

de hiërarchische structuur om te vormen tot een spiraal- of cirkelvormig netwerk en een lerende organisatie te worden, ongeacht de positie van het individu. Het pre-professoraat is zeer belangrijk geweest in de ontwikkeling van deze methodiek.

Uit de zelfevaluatie en de gesprekken tijdens het visitatiebezoek wordt duidelijk dat de opleiding trots is op de kwaliteit van haar docenten die gezamenlijk het brede beroepenveld van de dans en het kunst- en cultuuronderwijs representeren. Docenten zijn betrokken en omarmen de methodiek en het opleidingsprofiel. Studenten zijn positief over de kwaliteit van de docenten, dit blijkt onder andere uit de alumni-enquête, de Nationale Studenten Enquête) en uit de gesprekken die de commissie met studenten heeft gevoerd.

Overwegingen

De commissie constateert dat de docenten gemotiveerd en betrokken zijn en kwalitatief goed in staat zijn het onderwijs van de opleiding te verzorgen. Door de combinatie van een vast kern-team en een flexibele schil kan de opleiding alle kennis, vaardigheden en technieken onderwijzen die de studenten nodig hebben om zich goed voor te bereiden op het brede toekomstige werkveld. Docenten hebben een goed beeld van het werkveld en kunnen daardoor snel (nieuwe) ontwikkelingen begeleiden en stimuleren. Gastdocenten die frequent als docent onderwijs geven maken het mogelijk dat de filosofie en methodiek van de opleiding breed uitgerold wordt, ondanks het relatief kleine kernteam. Ditzelfde geldt vol-

gens de commissie voor periodisering en circulaire valorisatie. Ten aanzien van professionalisering is er duidelijk beleid op ArtEZ- en academie-niveau dat door de opleiding wordt gevolgd.

De commissie is onder de indruk van de manier waarop circulaire valorisatie door docenten wordt toegepast en begrijpt waarom zij er een passie voor hebben. Stakeholders uit het werkveld die verbonden zijn aan de opleiding (waaronder alumni) lijken de methode ook geleidelijk over te nemen. Aangezien de invoering van circulaire valorisatie binnen de academie nog in ontwikkeling is, verwacht de commissie dat het niet heel waarschijnlijk is dat er buiten de muren van de instelling al veel effecten zijn. Toch is het duidelijk voor de commissie dat het kunstonderwijs baat kan hebben bij deze aanpak. De commissie heeft ook gesproken met studenten die - zonder het zich continu te beseffen - deel uitmaken van dit circulaire proces. In dit opzicht was het pre-lectoraat een nuttige periode, het heeft duidelijk een "binnen-buiten" spiraal gecreëerd die overeenstemt met de doelstelling van circulaire valorisatie. De commissie vindt het belangrijk dat de academie niet meer te lang wacht met het aanstellen van een lector om het onderzoek dat wordt uitgevoerd samen te brengen en in goede banen te leiden.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Voorzieningen en begeleiding

De faciliteiten van het Theatrium van ArtEZ in Arnhem voldoen aan wat nodig is om de bacheloropleiding Dans Docent te geven. Studenten brengen veel tijd in het gebouw door, voelen zich er thuis en vormen een hechte groep. De academie geeft voortdurende aandacht aan mogelijkheden om de faciliteiten up-to-date te houden en te verbeteren. Een helder systeem van studentenbegeleiding zorgt ervoor dat studenten worden gekoppeld aan een mentor. Daarnaast ondersteunen en stimuleren studenten elkaar aan de hand van een buddy-systeem. Op specifieke onderwerpen zoals onderzoek of stage, worden studenten begeleid door docenten met de juiste expertise. De begeleiding is gericht op de ontwikkeling van het profiel van de individuele student en op het goed voorbereiden van studenten op het werkveld. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaarden voorzieningen en begeleiding.

Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De bacheloropleiding Docent Dans verzorgt haar onderwijs in het Theatrium van ArtEZ in Arnhem. In het Theatrium zijn alle voorzieningen aanwezig die het onderwijs nodig heeft, waaronder studio's theaterzalen. De openheid en het gebruik van het gebouw vragen om constante aandacht om te blijven voldoen aan de veranderende eisen van de opleidingen, studenten en staf. Studenten die aan ArtEZ studeren hebben toegang tot de digitale leeromgeving die in de afgelopen jaren is herzien. Studenten en docenten vinden hier de informatie die nodig is om het onderwijs te volgen en te geven, zoals de OER, studiehandleidingen, studiegids en nieuwsberichten. De studenten zijn over het algemeen positief over de faciliteiten. Het feit dat de faciliteiten grotendeels ondergronds liggen, brengt de nodige uitdagingen met zich mee om te werken, leven en leren in het Theatrium. Studenten en docenten geven echter aan dat ze het Theatrium als een thuisbasis beschouwen waar ze veel tijd doorbrengen, zowel tijdens onderwijsmomenten als daarbuiten.

Het Art Business Centre is het ArtEZ-bedrijfscentrum dat het instituut verbindt met het professionele werkveld. Studenten kunnen er alle informatie vinden die ze nodig hebben om hun ideeën

voor het opzetten van een eigen bedrijf commercieel uit te werken.

Overwegingen

De commissie is van mening dat de faciliteiten duidelijk voldoen aan de eisen van een bacheloropleiding Dans Docent. Tijdens het visitatiebezoek werd duidelijk dat de studenten inderdaad veel tijd in het gebouw doorbrengen en daarbij de gelegenheid vinden om te oefenen en te interacteren met elkaar. Zo hebben studenten de commissie laten zien hoe ze onderwijs- en oefenvrije momenten gezamenlijk doorbrengen. De commissie is van mening dat dit heel belangrijk is in de ontwikkeling van het groepsproces. Ook de digitale voorzieningen voldoen aan de eisen. De commissie is positief gestemd over de voortdurende aandacht van de academie voor het up-to-date houden en verbeteren van de faciliteiten.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Begeleiding

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

De bacheloropleiding Docent Dans heeft een uitgebreid systeem van studieloopbaanbegeleiding

(SLB). Daarbij staat de student centraal en is er veel ruimte voor het individu met hoofdonderwerpen als persoonlijke ontwikkeling, het ontdekken van je eigen kracht en oriëntatie op het beroep van Docent Dans. (Zelf)reflectie op de beroepsrollen en het beroep staan centraal, dit helpt de student met profilering. De studieloopbaanbegeleider, of mentor, speelt een cruciale rol en is het vaste aanspreekpunt van de student. Aan de SLB en studiebegeleiding is ook het Digitaal Studentportfolio gekoppeld waar studenten hun vorderingen en reflectie in bijhouden. De alumni waarmee de commissie sprak, gaven aan dat de intensieve begeleiding aan de hand van de vier beroepsrollen waardevol was en ze deze rollen nog regelmatig in de praktijk gebruiken. De ontwikkeling van circulaire valorisatie heeft de wijze van coachen en begeleiden van studenten veranderd, door het creëren van een open en inclusieve gemeenschap waarin studenten worden uitgedaagd om als gelijkwaardige partners en met eigen doelen te functioneren.

In een verticaal buddy project werken studenten in kleine buddy groepen uit de vier studiejaar samen. Er vindt peer-to-peer educatie plaats, zoals tijdens de Kick-Off aan het begin van het studiejaar en de eerste weken worden eerstejaars door de ouderejaars geïnformeerd en begeleid.

De opleiding heeft ook een groep stagebegeleiders die groepen van 4-6 studenten onder hun hoede hebben. Ze besteden daarbij aandacht aan afstemming met de stagebedrijven en de kwaliteit van begeleiding van studenten bij de stage. Op de jaarlijkse StageDansMarkt stemmen stagebegeleiders af met mentoren over de vorderingen en bijzonderheden van de studenten. In de tweede helft van het derde studiejaar begint de profilering, een onderdeel dat logischerwijs uit de onderzoeksleerlijn voortvloeit. Dit onderdeel

wordt vormgegeven door profielbegeleiders. Ze begeleiden studenten bij het formuleren van de onderzoeksvraag en het optekenen van de eerste contouren van het profiel. De profielbegeleiders werken intensief samen met de jaarcoördinatoren van het derde en vierde jaar om dit traject efficiënt te laten verlopen.

Tot slot is er een gezondheidscoördinator die op een aantal momenten inloopsprekuren houdt. Medische en psychische vragen, fysiotherapie en voeding kunnen worden besproken. Voor meer specialistische ondersteuning heeft de Academie voor Theater en Dans een breed netwerk in de regio.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de opleiding een helder systeem van studentenbegeleiding heeft opgezet. Studenten worden individueel begeleid door een mentor die een centrale rol speelt. Daarnaast is de commissie positief over aanvullende begeleiding die wordt georganiseerd op specifieke onderwerpen, zoals de stage en het onderzoek (profiel). Hierdoor kunnen docenten de studenten begeleiden op basis van eigen expertise, wat de ontwikkeling van studenten bevordert. De commissie concludeert dat het systeem van studiebegeleiding is gericht op de ontwikkeling van de individuele student en het zoveel mogelijk zonder vertraging afstuderen. Studenten voelen zich voorbereid voor het werkveld en alumni bevestigen dit.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg is expliciet belegd bij de opleiding en wordt ondersteund door de academie. De opleiding kent een formeel vastgelegde kwaliteitszorgcyclus en voert daarna op een constructieve wijze het gesprek tijdens georganiseerde bijeenkomsten. Hier draagt de circulaire valorisatie benadering aan bij, zowel binnen de opleiding als met andere (docent)opleidingen en met de Community of Practice. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaard kwaliteitszorg.

Standaard 9: De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Bevindingen

Kwaliteitszorg binnen ArtEZ betekent samenwerken en delen. De aansluiting tussen de academie en institutionele ontwikkelingen wordt gegarandeerd door het gebruiken van het ArtEZ-brede strategisch plan als basis voor de prestatie-indicatoren van de academie. Opleidingshoofden en een aantal kerndocenten nemen actief deel aan het academische innovatieproject *Develop, Do, Disseminate (DDD)* en maken onderdeel uit van de onderzoekscirkel. De bacheloropleiding Docent Dans is ingebed in deze bredere gemeenschap. Het proces van actief feedback vragen, evalueren (waarde toekennen) en de volgende stap zetten, is de hoeksteen van de circulaire valorisatie benadering. De academie heeft van binnenuit een kwaliteitscultuur ontwikkelt. Dit is essentieel in de dialoog van elke bijeenkomst.

De academie heeft de verantwoordelijkheid van de kwaliteit belegd bij de opleiding zelf en faciliteert het discours waar het gesprek en de formele kwaliteitszorg plaatsvindt. De kwaliteitszorg van de bacheloropleiding Docent Dans is onderdeel van de academie en bestaat uit een formeel vastgelegde PDCA-cyclus van beleidsplannen, jaarplannen en een kwaliteitskalender. Daarnaast wordt een kwaliteitscultuur gevormd door 'het voeren van het constructieve gesprek', bijvoorbeeld tijdens curriculumdagen, inspiratiedagen en Rondetafelgesprekken. De circulaire valorisatie benadering ligt ten grondslag aan deze kwaliteitscultuur.

De opleiding kent wekelijkse overlegbijeenkomsten (jaarcoördinatoren en het kernteam) en studiebegeleidingsoverleg met studenten. Daarnaast worden periodiek georganiseerd overleg met collega's van het interdisciplinair programma, stagebegeleiders en profielbegeleiders georganiseerd. De opbrengsten worden gespiegeld en gedeeld in weer andere gremia, waardoor het de circulaire valorisatie benadering volgt: denken, doen en delen. Dit vindt plaats zowel binnen de opleiding alsook met andere opleidingen binnen de academie en binnen de kolom kunst-educatie. Het kenmerkt de lerende organisatie die de opleiding en ArtEZ willen zijn. Ook de Community of Practice herkent zich in het kwaliteitszorg-systeem.

De opleiding is community-gezind en wil vooruitstrevend zijn en blijven. Daartoe richt de opleiding innovatieve samenwerkingsverbanden op om zo haar kwaliteit te toetsen en verbeteren. Zo heeft de opleiding bijgedragen aan het onderzoek naar excellentie dat is uitgevoerd door Onderwijs & Kwaliteit van ArtEZ. Voor onderzoek binnen en buiten de opleiding wordt samengewerkt met het lectoraat Theorie in de Kunsten en het lectoraat Kunst en Cultuur Educatie.

De opleidingscommissie komt een aantal keren per jaar bijeen om verschillende zaken te bespreken die de opleiding betreffen. Jaarlijkse agendapunten zijn de NSE-enquête, curriculum-enquêtes en de OER. Daarnaast kan de opleidingscommissie agendapunten aanreiken, dat gebeurt re-

gelmatig als het gaat over ontwikkelingen, verbeterpunten en ideeën. De opleiding hecht waarde aan de inbreng van studenten op dit gebied. Studenten gaven tijdens het visitatiebezoek aan dat ze dit herkennen: ze voelen zich serieus genomen en als ze verbeterpunten of problemen agenderen, worden deze goed opgepakt en meestal snel opgelost.

Overwegingen

De commissie is van mening dat de kwaliteitsborging goed georganiseerd is. Op ArtEZ-niveau zijn voldoende en duidelijke procedures en richtlijnen geformuleerd. Deze zijn geoperationaliseerd op academisch en opleidingsniveau. Circulaire valorisatie draagt bij aan de kwaliteitscultuur door de transparante en circulaire manier waarop studenten, docenten en anderen met elkaar en met de buitenwereld omgaan.

Tijdens het visitatiebezoek heeft de commissie een aantal studentleden van de opleidingscommissie ontmoet en de notulen van hun vergaderingen ingezien. De commissie is van mening dat studenten een belangrijke rol spelen in het kwaliteitssysteem van de opleiding. Zowel de studenten als de aandachtspunten die zij aan de orde stellen, worden door de opleiding serieus genomen.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat toetsstelsel dat overzichtelijk aangeeft welke competenties op welke wijze worden getoetst in de verschillende studieonderdelen en leerlijnen. Hieruit wordt duidelijk dat de opleiding gevarieerd toetst met toetsvormen die passen bij de lesvormen. De opleiding werkt aan een meer integrale manier van toetsing, waarbij minder deeltoetsen worden gegeven. Reflectie is belangrijk binnen de opleiding en wordt getoetst aan de hand van een digitaal studentportfolio. De uitgangspunten ten aanzien van toetsing dragen bij aan een valide, betrouwbaar en transparante toetsing. De kamer Theater en Dans van de Centrale Examencommissie functioneert adequaat. De commissie is positief over de aandacht van de opleiding om toetsing waar mogelijk te verbeteren, maar adviseert de opleiding niet teveel tegelijkertijd te willen doen. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaard toetsing.

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

De bacheloropleiding Docent Dans heeft een toetsprogramma opgesteld dat aansluit bij het onderwijsprogramma en past in het toetsbeleid van ArtEZ. Gecombineerd met de competentie-matrix biedt het toetsprogramma een overzicht van de manier waarop elk studieonderdeel aan welke competenties bijdraagt, hoe de leerlijnen samenhangen en hoe er wordt getoetst. Voor ieder studieonderdeel is er een studiehandleiding die ingaat op de inhoud. Het toetsprogramma geeft aan welke toetsvorm wordt gehanteerd, wie de beoordelaars zijn en wat de herkansingsmogelijkheid is. Reflectie speelt bij de ontwikkeling en toetsing van docenten dans een cruciale rol. Vastlegging van reflectie gebeurt in het digitale studentportfolio (DSP). Uit het DSP blijkt welke keuzes studenten hebben gemaakt, wat ze hebben geleerd en waar ze zich naar toe bewegen.

In de zelfevaluatie worden de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van toetsen beschreven. De opleiding hanteert daarbij een aantal uitgangspunten. Ten eerste dekken de toetsen de competenties en vormen ze een herkenbaar samenhangend geheel. Daarnaast sluit de toetsing

aan bij het studieonderdeel en de gebruikte lesvorm(en). Verder zijn beoordelingscriteria gebaseerd op de te beoordelen leerdoelen die in relatie staan tot de competenties en wordt de student vooraf over de toetsing geïnformeerd. Tot slot geven studenten jaarlijks advies op het nieuwe toetsprogramma om toetsing te blijven verbeteren.

De commissie heeft van verschillende studieonderdelen de toetsproducten en de bijbehorende beoordelingen bekeken. De beoordeling van het onderzoek bestaat uit vier onderdelen. Naast het onderzoeksproces en een onderzoeksverslag levert de student een beroepsproduct en wordt het onderzoek verdedigd. De onderzoeksbegeleider geeft voor alle vier de onderdelen een cijfer, de werkveldexpert beoordeelt het beroepsproduct en de verdediging. Naast een cijfermatige beoordeling, wordt ook op verschillende aspecten een schriftelijke toelichting gegeven. De beoordelingsformulieren bevatten een heldere omschrijving van de verschillende beoordelingscriteria.

Binnen ArtEZ is een Centrale Examencommissie (CEC) verantwoordelijk voor de toepassing van alle relevante procedures en voorschriften zoals beschreven in de OER, het beoordelingsbeleid en de beoordelingsplannen. Er zijn drie gemandateerde kamers, de voorzitters van deze kamers

vormen het CEC. De kamer Theater en Dans houdt zich bezig met de dagelijkse beoordeling van de bacheloropleiding Docent Dans en heeft naast de voorzitter nog twee leden. De examencommissie werkt nauw samen met de afdeling Onderwijs & Kwaliteit en geeft structureel en ad hoc advies aan cursuscoördinatoren en -leiding op basis van concrete vragen van studenten en andere bevindingen met betrekking tot beoordeling en examens. De examencommissie gaat na of met de toetsing de beoogde kwalificaties op niveau worden getoetst. Binnen de academie werkt de examencommissie nauw samen met de directeur, de hoofden, het onderwijsbureau en de kwaliteitszorgadviseur.

De opleiding hecht waarde aan een integrale kijk op de ontwikkeling van de individuele student: de combinatie van talenten, mogelijkheden en aspiraties, gecombineerd met het leervermogen (sociaal, praktisch, theoretisch en creatief) levert unieke docenten op. Daarnaast heeft de opleiding op advies van de examencommissie en de afdeling Onderwijs & Kwaliteit de afgelopen jaren gewerkt aan het verminderen van het aantal deeltolsten, dat erg hoog was. Om dit te realiseren is een project opgezet om de implementatie van een pedagogisch effectieve, valide, betrouwbare en voor studenten inzichtelijke systematiek van integrale toetsing en beoordeling. Tegelijk is aandacht besteedt aan het onderscheid tussen feedback en beoordeling. Integrale toetsing zal de komende jaren verder worden uitgewerkt waarbij de opleiding de kracht van projectmatig toetsen wil versterken met het beoordelen van grotere onderwijseenheden.

Overwegingen

De commissie is van mening dat de opleiding een degelijk systeem van toetsing heeft opgezet dat valide, transparant en betrouwbaar is. Studenten weten wanneer ze hoe worden getoetst en de verschillende toetsen dekken samen de beoogde

leeruitkomsten af. Er wordt een variatie aan toetsvormen gebruikt die passend is bij de leerdoelen, de leerlijnen en de gebruikte lesvormen. Een aantal studieonderdelen kunnen worden gehaald door te voldoen aan de aanwezigheidsplicht. Andere onderdelen combineren aanwezigheid met bijvoorbeeld een bijdrage in het portfolio en/of een werkstuk/essay. De commissie is van mening de wijze van beoordeling van het afstudeeronderzoek transparant is, waarbij de scores van beide beoordelaars schriftelijk worden toegelicht.

De commissie is positief over de ontwikkelingen binnen de opleiding ten aanzien minder (deel)toetsen en meer integrale toetsing. Ook de verscherpte aandacht voor het verschil tussen feedback en beoordeling is een goede ontwikkeling, formatieve feedback zal studenten helpen in hun ontwikkeling. Dit is volgens de commissie een duidelijk resultaat van de implementatie van circulaire valorisatie. De commissie geeft daarbij als advies mee dat de kwaliteit van geschreven feedback belangrijk blijft, aangezien deze aanvullend is op mondelinge feedback. Circulaire valorisatie kan verder bijdragen aan deze ontwikkelingen.

De examencommissie houdt toezicht op de kwaliteit van toetsing en werkt nauw samen met de afdeling Onderwijs & Kwaliteit. De commissie stelt vast dat de examencommissie een actieve houding heeft ten aanzien van de kwaliteit van toetsing. Hoewel de commissie positief is over de aandacht voor en ontwikkeling van toetsing binnen de opleiding, is ze het eens met de waarneming van de examencommissie dat de opleiding ervoor moet waken niet teveel veranderingen tegelijk door te willen voeren.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

Het eindniveau van de bacheloropleiding Docent Dans is goed. Studenten die afstuderen zijn startbekwame dansdocenten die in staat zijn hun beroepspraktijk vorm te geven. De Community of Practice vormt een mooie connectie met het werkveld en het overgrote merendeel van de afgestudeerden komt terecht in de beroepspraktijk van de dansdocent. De commissie heeft verschillende producten van een aantal afgestudeerden nader bekeken en constateert op basis daarvan dat de studenten de beoogde leerdoelen realiseren. Op basis van de gesprekken en bestudeerde documenten, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de standaard gerealiseerde leerresultaten.

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Bevindingen

Volgens de zelfevaluatie heeft de afgestudeerde bachelor Docent Dans een onderzoekende, ondernemende en initiatiefrijke houding. Met een brede visie op het beroep dans en een helder zicht op de verhouding met andere kunsten, is de afgestudeerde actief in de Community of Practice die de opleiding vormt met het werkveld. De afgestudeerde is in staat eigen leervragen te formuleren, te reflecteren op eigen leerprocessen en zijn identiteit als danskunstenaar ten dienste van het docentschap in dans te ontwikkelen.

De commissie stelt vast dat afgestudeerden startbekwame dansdocenten zijn die in staat zijn zelfstandig hun beroepspraktijk vorm te geven. Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft de commissie (eind)producten bestudeerd van vijftien studenten die in de studie jaren 2016-17 en 2017-18 zijn afgestudeerd. Deze producten omvatten naast het onderzoeksrapport, een aantal producten van het interfacultair programma (zoals tentamens, en essays), een reflectie van de stage in het vierde jaar en een profileringsplan (inclusief reflectie) van de vrije ruimte. Van alle producten heeft de commissie ook inzage gehad in de beoordelingsformulieren. Het oordeel van de commissie kwam grotendeels overeen met dat van de beoordelaars en de commissie concludeert op basis van de producten en bijbehorende beoordelingsformulieren dat de studenten de be-

oogde leerdoelen behalen. Daarbij komt naar voren dat studenten goed in staat zijn een eigen signatuur te ontwikkelen binnen de opleiding.

Werkveld

Van de alumni is 94% werkzaam in de beroepspraktijk van de docent dans. Veel afgestudeerden hebben een gemengde beroepspraktijk waarin zij hun persoonlijke fascinatie en profiel kwijt kunnen. Samen met andere docentopleidingen in de kunsten is de gezamenlijke kracht onderzocht en gedefinieerd aan de hand van een onderzoek. Op basis van gesprekken met studenten en alumni van diverse docentopleidingen komt naar voren dat de ArtEZ artist-educator zich inzet voor sociaal, maatschappelijke en individuele transformatieprocessen waarbij hij de ontwikkeling van de ander op de eerste plaats zet.

Alumni

De opleiding vraagt regelmatig aan alumni om deel te nemen aan Rondetafelgesprekken, het begeleiden van studenten tijdens stages of als (gast)docent. Ook zijn er scholingsactiviteiten en lezingen waar alumni bij kunnen aansluiten. De opleiding beschouwt alumni als haar ambassadeurs en constateert dat de visie van de opleiding wordt uitgedragen en daarmee het werkveld beïnvloedt. Zowel periodisering als circulaire valorisatie bieden de studenten vaardigheden die zeer waardevol zijn voor hun praktijk.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de hechte gemeenschap van studenten en docenten een belangrijke bijdrage levert aan het behalen van de

leerdoelen door studenten. Studenten krijgen beschikking over instrumenten welke met name zichtbaar zijn in periodisering. Daarnaast zorgt de circulaire valorisatie benadering voor een netwerkoriëntatie. Beiden blijven waardevol gedurende de gehele professionele loopbaan van de studenten. De effecten van de circulaire valorisatie worden steeds duidelijker zichtbaar, bijvoorbeeld de wijze waarop de opleiding studenten en de pedagogiek benadert. De opleiding heeft een helder profiel en de commissie concludeert dat de studenten dit herkennen en dat het tot uiting komt in de eindproducten en de attitude van alumni.

De producten van afgestudeerden die de commissie heeft bekeken, tonen aan dat studenten de beoogde leerdoelen zeker behalen. Zo reflecteren de onderzoeksverslagen de visie van de opleiding dat theoretisch onderzoek leidt tot een bredere inkadering van dansonderwijs. Uit de stageverslagen, beoordeling en bijbehorende reflectie komt duidelijk naar voren dat studenten eigen

doelen stellen en deze aan de hand van feedback ontwikkelen gedurende de stages. Naast de producten heeft de commissie gedurende het visitatiebezoek met plezier gesproken, geluisterd en gekeken naar de studenten. Ze was onder de indruk van de passie, creativiteit en didactische vaardigheden. De meeste alumni werken in het brede werkveld van docent dans en velen zijn op een manier nog betrokken bij de opleiding. Dit geeft studenten een beeld van de mogelijkheden na afstuderen en het geeft de opleiding een goede connectie met ontwikkelingen in het werkveld. De Community of Practice is een mooie werkwijze waarop de opleiding en het werkveld met elkaar interacteren en elkaar stimuleren.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bijzonder Kenmerk: Circulaire valorisatie

De commissie kent de opleiding Docent Dans het onderscheidende kenmerk van Circulaire Valorisatie toe. De commissie is onder de indruk van de grondige en gepassioneerde wijze waarop de Academie voor Dans en Theater het concept van circulaire valorisatie heeft ontwikkeld en geïnternaliseerd. Het is goed doorzacht en zeer relevant voor de onderwijs- en onderzoeksdoelstellingen van de academie. De commissie is van mening dat de aanpak goed past bij deze onderwijsleeromgeving en observeert een zorgvuldige en consequente implementatie. De resultaten zijn in vele facetten van de onderwijsleeromgeving zichtbaar. De studenten profiteren niet alleen van deze bijzondere onderwijsleeromgeving, maar worden ook getraind om zelf op deze manier te werken, wat het tevens een waardevol instrument maakt voor hun professionele loopbaan. Als zodanig is het een onderscheidend kenmerk van de academie.

Inleiding

In haar streven om de kwaliteit van het onderwijs verder te verbeteren, en om innovatiever en inclusiever te worden, zocht de Academie voor Dans en Theater naar een andere manier van werken. Daarbij wilde ze een alternatief voor het los van elkaar functioneren van de verschillende opleidingen en voor de traditie van hiërarchie in kunstschole die veelal een sterke student-docentstructuur in de klassen kent. Het concept van circulaire valorisatie is binnen de opleiding ontwikkeld onder inspiratie van filosoof Henk Oosterling en directeur Gaby Allard, als antwoord op enkele van de ineffectieve gevolgen van traditionele organisatievormen, die hiërarchisch en functioneel van aard zijn. Thema's die expliciet aan de orde komen zijn inclusiviteit, aanpassingsvermogen, ontwikkeling van 21^e-eeuwse vaardigheden en een lerende organisatie.

Het organisatieconcept is gebaseerd op groepen - of cirkels - die fluïde zijn, en deelnemers aan die cirkels. Bovendien kennen de groepen geen hiërarchie, maar worden ze expliciet opgevat als een verzameling van onderlinge relaties tussen deelnemers, die allen zowel geven als nemen (bijvoorbeeld lesgeven en leren). Deelnemers sluiten zich aan omdat ze iets ontvangen uit en bijdragen aan een bepaalde kring, niet omdat ze een functionele of hiërarchische positie hebben. Omdat alle deelnemers onderdeel uitmaken van meerdere cirkels, wordt de organisatie al snel een verzameling van netwerken. Bovendien wordt circulariteit ook bedoeld in de zin van het delen van

informatie, behoeften, waarden, individuele doelstellingen, enzovoort.

Het concept van valorisatie is ook op meerdere, verwante manieren bedoeld: het gaat om waarden en het delen van waarde, het creëren van nieuwe gedeelde waarden en toegevoegde waarde. De essentie is dat door middel van delen en samenwerken waarde wordt toegevoegd, maar ook wordt gerealiseerd in de zin van concreet/tastbaar maken. Door de uitwisselingen in de cirkels concreet te maken, is de aanpak niet alleen een manier van denken, maar ook een manier van bewust handelen. De Academie is een proces gestart om dit organisatieconcept te adopteren en in te voegen in haar manier van werken. De start was met een kleine groep, die vervolgens werd uitgebreid naar alle docenten en studenten. Al snel werd in het ontwikkelingsproces de hele organisatie van de Academie beïnvloed.

Bij de implementatie door de Academie kan de kern van circulaire valorisatie worden omschreven als een didactische en methodische aanpak, gebaseerd op niet-hiërarchische samenwerking binnen netwerken. Studenten leren integraal en inclusief te werken door op verschillende schaalniveaus te verbinden met een veelheid aan netwerken. Op deze manier worden ze kritische zelfstandige professionals. De lerende gemeenschap wordt collectief gevormd door studenten, docenten, professoren en het werkveld. Zij zijn voortdurend in dialoog en ontwikkelen vaardigheden

door samenwerking. Door de input van verschillende geschaalde netwerken binnen en buiten de academie terug te koppelen naar het onderwijs, vindt waardecreatie en uitwisseling plaats. Doordat de onderlinge verhoudingen dynamisch zijn, wordt de student meester en wordt de meester ook student; iedere deelnemer is op elk moment verbonden in knooppunten, waarbij sommige knooppunten meer verbindingen hebben dan andere en/of meer intensief zijn.

Onderscheidend

In essentie is circulaire valorisatie een organisatieconcept dat probeert een aantal erkende problemen met bestaande organisatievormen aan te pakken. Als zodanig is het niet uniek, er zijn meer benaderingen ontwikkeld. Het systeem van de *holocratie* is daar een voorbeeld van, evenals het concept van *deep democracy*.

De benadering van circulaire valorisatie past echter goed bij een onderwijsinstelling, niet in de laatste plaats vanwege de focus op het creëren van een lerende organisatie, en een organisatie van lerenden, die inkluderend en open is. De academie heeft duidelijk een uitgebreide en individuele invulling en implementatie van de benaderingswijze gerealiseerd. Misschien nog wel belangrijker, in de hele bacheloropleiding tot Docent Dans is circulaire valorisatie verbonden met, en geconcretiseerd in, vele facetten. Het streven naar inclusief onderwijs door het creëren van een open gemeenschap en een open dialoog die leidt tot een doorlopend leerproces onderscheidt zich volgens de commissie van wat andere instellingen en opleidingen doen.

Concretisering

Standaard 1: doelstellingen en visie van het programma, relatie met het werkveld

De aanpak van circulaire valorisatie die de Academie hanteert is goed ingebed in haar visie op het onderwijs. Een van de doelstellingen van circulaire valorisatie is om het onderwijs inclusief te maken door middel van een open gemeenschap

en dialoog. De ontwikkeling van een niet-hiërarchische leeromgeving in een vakgebied dat van oudsher een hoge mate van hiërarchie kent, leidt bij studenten niet alleen tot zelfreflectie, maar ook tot reflectie op elkaar en docenten. In circulaire valorisatie zorgt feedback voor transparantie, waardoor feedback geven structureel wordt. In de hele organisatie worden transparantie, communicatie, en samenwerking een onderdeel van het onderwijs. Ook zijn veel belanghebbenden uit het werkveld verbonden aan de Academie voor Dans en Theater, waardoor hun bijdrage onderdeel wordt van de netwerken. Ook biedt de circulaire valorisatieaanpak de studenten een waardevol instrument om de beoogde leerresultaten te realiseren. De benaderingswijze sluit goed aan bij deze uitkomsten, ondersteund door de focus op leren, feedback geven en ontvangen en het werken in netwerken op diverse niveaus.

Standaard 2: oriëntatie en samenwerking met het werkveld

De ontwikkeling van professionele vaardigheden is geworteld in de structurele validatie van denken, doen en delen (DDD), die fundamenteel is voor de circulaire valorisatiebenadering. De cirkels worden gebruikt om studenten te voorzien van ondersteunende netwerken, bijvoorbeeld de "Community of Practice" in het vierde jaar.

Standaard 4: innovatieve opzet van het curriculum

Bij de ontwikkeling van een individuele signatuur van elke student draagt circulaire valorisatie bij door de voortdurende feedback die studenten krijgen, alsook door het leren om zelf feedback te geven. De persoonlijke ontwikkeling van de studenten en de ontwikkeling van hun identiteit als docenten dans worden ondersteund door deze studentgerichte aanpak.

Standaard 6: de mate waarin het door de docenten wordt geleefd en de mate waarin studenten, docenten en het werkveld een lerende gemeenschap vormen.

De commissie is onder de indruk van de manier waarop circulaire valorisatie door de medewerkers wordt toegepast. Zij identificeren zich met de aanpak. De manier van communiceren - ook tijdens het bezoek ter plaatse - is erop gericht om iedereen een gelijkwaardige rol te geven in de

discussie. Op die manier wil de opleiding de hiërarchische structuur omvormen tot een spiraal- of cirkelvormig netwerk, en zo een lerende organisatie worden, ongeacht de positie van de deelnemers.

Standaard 8: de mate waarin studenten en begeleiders een lerende gemeenschap vormen, onderlinge coaching

De invoering van circulaire valorisatie heeft een effect gehad op de manier waarop studenten worden gecoacht en begeleid. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het creëren van een open en inclusieve praktijkgemeenschap waarin studenten worden uitgedaagd om vanuit hun eigen doelen als gelijkwaardige partners te opereren.

Standaard 9: kwaliteitszorg en in het bijzonder de kwaliteitscultuur

Circulaire valorisatie draagt bij aan de kwaliteitscultuur door de transparante en circulaire manier waarop studenten, docenten en anderen met elkaar omgaan. Het proces van actief zoeken naar feedback, evalueren (waarde toekennen) en vervolgens een volgende stap zetten, is een kernelement van circulaire valorisatie. De academie heeft daardoor een kwaliteitscultuur gekregen die van binnenuit komt - het is een essentieel onderdeel van de dialoog in elke bijeenkomst.

Standaard 10: aansluiting van het beoordelingssysteem

Hoewel nog in de kinderschoenen, zijn de eerste effecten van circulaire valorisatie zichtbaar in de beoordelingsmethode. Dit komt vooral tot uiting in de aandacht voor feedback (vooral mondeling). De opleiding is zich ervan bewust dat de circulaire feedback methode verder gestructureerd moet worden om te passen in het toetsprogramma. Reeds zichtbaar is het toegenomen gebruik, en kwaliteit, van formatieve toetsing in het beoordelingssysteem.

Standaard 11: afgestudeerden kunnen de toegevoegde waarde concreet identificeren, wat zijn de implicaties voor hun beroepspraktijk

Aangezien studenten vaak onbewust deelnemen aan het circulaire valorisatieproces en een aantal aspecten als vanzelfsprekend beschouwen, is het

voor studenten en afgestudeerden niet altijd gemakkelijk om concreet aan te geven hoe circulaire valorisatie bijdraagt tot de uitoefening van hun beroep. Het viel de commissie echter op dat de manier van communiceren en omgaan met elkaar laat zien dat alumni, zelfs als ze zich er niet bewust van zijn, een bijdrage hebben geleverd aan het proces en er lering uit hebben getrokken. Vooral de manier waarop zij bewust netwerken hebben leren opbouwen en gebruiken wordt door studenten en alumni als een waardevol instrument gezien. Daarnaast heeft de commissie een grote mate van zelfreflectie opgemerkt bij de studenten.

Relevantie

Het doel om van een traditionele, hiërarchische organisatie over te stappen naar een inclusieve gemeenschap van cirkels, met structurele feedback als kernelement lijkt zeer relevant voor de ontwikkeling van studenten. Communicatie en samenwerking in een open en transparante sfeer zullen studenten op vele manieren ten goede komen, zowel tijdens hun studie als na hun afstuderen. Tijdens het bezoek ter plaatse heeft de commissie voortdurend de circulaire valorisatieaanpak opgemerkt, zowel in gesprekken met medewerkers, studenten en management. Studenten en alumni zijn zelfverzekerd en goed op de hoogte van hun eigen sterke en zwakke punten.

Conclusie

De commissie is van mening dat in een van oudsher hiërarchische discipline de circulaire valorisatiebenadering een waardevol instrument is, of zelfs een methode van verandering die bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs aan studenten. In die hoedanigheid zou de commissie de aanpak ook aan andere opleidingen aanbevelen. De commissie stimuleert de opleiding, de Academie, en ArtEZ, om door te gaan met de ontwikkeling en implementatie van circulaire valorisatie. De commissie merkt ook op dat het belangrijk is om te herkennen en te erkennen wat deze benadering niet kan en hier opvolging aan te geven.

Vergelijkbaar met de benadering van periodisering: het moet een hulpmiddel zijn en geen doel op zich.

Tot slot wijst de commissie erop dat de naam circulaire valorisatie gemakkelijk verward kan wor-

den door de Nederlandse connotatie met valorisatie van wetenschappelijk onderzoek. De essentie van circulaire valorisatie ligt in de eerste plaats in de manier waarop het organiseren en onderwijzen aan de academie wordt gedacht en gedaan.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Drs R.R. van Aalst	Raoul van Aalst is programmamanager Always Energy bij TenneT – het programma richt zich op gezondheidsaspecten van medewerkers. Hij zit met regelmaat visitaties voor
Mrs. A. (Angélique) Willkie	Angélique Willkie is Assistant Professor at the department of contemporary Dance of Concordia University, Canada. She is a performing artist, dramaturge, certified coach, yoga & dance pedagogue.
E. Urmston PhD	Elsa Urmston is a Researcher, at the University of Bedfordshire, in the field of dance. She is a dance educator at BA and MA level for several dance schools
J. Nabbe	Julia Nabbe is student Liberal Arts and Sciences aan de UU. Momenteel vervult ze een bestuursjaar bij de studievereniging Atlas

De commissie werd bijgestaan door Meg van Bogaert, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Programma visitatie

Donderdag 20 Juni 2019

Tijd	Activiteit	Onderwerp
08.30 – 10.00	Aankomst commissie	<i>Interne vergadering visitatiecommissie AeQui</i>
10.00 – 11.00	Vertaling periodisering naar programma	Doel: Hoe ziet het onderwijs inhoud, opbouw + jaarplan eruit. En hoe geeft de opleiding artistieke invulling aan periodisering <i>NVAO Standaarden: Beoogde leerresultaten, programma, instroom, begeleiding, personeel, toetsing</i>
11.15 – 12.15	Open Podium verzorgt door studenten Dans	Doel: Werk dat studenten maken buiten het curriculum, kan onderdeel zijn van derde jaar onderzoek. <i>NVAO Standaarden: beoogde leerresultaten, programma, oriëntatie, toetsing</i>
12.15 – 13.15	Lunch en inloopspreekuur	Mogelijkheid voor studenten en medewerkers voor gedachtewisseling met commissie, tevens bestudering van documenten
13.15- 14.15	Studentendeel	Doel: Ervaring van het programma door studenten. Kernwoorden: Community, feedback van docenten aan studenten en vica versa. <i>NVAO Standaarden: Leeromgeving, voorzieningen, instroom, kwaliteitszorg</i>
14.30 – 15.30	Circle of Guides – ronde tafelgesprek	<i>NVAO standaarden: beoogde leerresultaten, gerealiseerd eindniveau, studiebegeleiding, oriëntatie, kwaliteitszorg</i>
15.45 – 16.45	Rondetafelgesprek academie overstijgend	Doel: Het rondetafelgesprek is een reflectiegesprek: waar staan we, waar willen we naartoe, wat zijn de ontwikkelingen en uitdagingen. Thema's: Onderzoek, Graduate School (masters), Ondernemerschap, Interdisciplinair programma, Studentbegeleiding, Voorzieningen, koppeling ArtEZ beleid naar academie en opleiding <i>NVAO Standaarden: voorzieningen, begeleiding, kwaliteitszorg, leeromgeving, beoogde leerresultaten, oriëntatie, toetsing</i>
16.45 - 17.45	Afronding van de eerste dag	
20.30	Try out voorstelling DM 3 (ArtEZ) / diner voorafgaand	<i>NVAO Standaarden: gerealiseerd eindniveau</i>

Vrijdag 21 Juni

Tijd	Activiteit	Onderwerp/doel
09.00 – 09.45	Aankomst commissie	<i>Interne vergadering visitatiecommissie AeQui</i>
9.45 – 10.45	Studentendeel 1. Reis door de opleiding – Presentatie 2. Kleurenpalet (beroepsrollen - profielen van de opleiding) - Presentatie 3. (na)gesprek met de commissie Verzorgd door studenten DD.	Doel: hoe komt de student binnen, welk traject legt hij af (hoe ervaart de student dit) en wat is zijn visie (rollen) en hoe wordt dit gefaciliteerd/begeleid door de opleiding? <i>NVAO Standaarden: beoogde leerresultaten, programma (2,3,4), instroom, voorzieningen</i>
11.00-12.00	Praktijk studio's begeleiding o.l.v. studenten	Doel: beroepsrollen in praktijk toegepast (benaderingswijzen, reflective practice), stage begeleiding, coaches (peer assessment) <i>NVAO Standaarden: programma, beoogde leerresultaten, begeleiding, voorzieningen, toetsing</i>
12.00 – 13.00	Lunch	
13.00 – 14.00	Ronde tafelgesprek - Bijzonder Kenmerk Circulaire valorisatie	Bijzonder kenmerk, circulaire valorisatie
14.15 – 15.00	Waarden van de opleiding a.d.h.v. kwartetspel van en door de studenten DD + ruimte voor (na)gesprek	Doel: tonen van de waarden/kwaliteiten van de opleiding, zichtbaar in het programma. <i>NVAO Standaarden: programma (2,3,4) en toetsing, kwaliteitszorg, personeel</i>
15.15 – 16.30	Up to the future Pitch - Studenten - Werkveld - Alumni	Doel: beroepsprofiel, eindkwalificaties, eigen profilering studenten, na de opleiding (alumni) en bestendinging werkveld. <i>NVAO Standaarden: beoogde leerresultaten, begeleiding, gerealiseerd eindniveau, kwaliteitszorg, toetsing</i>
16.45-17.45	Intern beraad commissie	Conclusies formuleren
17.45-18.15	Terugkoppeling van de commissie	

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Eindwerkstukken van 15 studenten
- Landelijk beroepsprofiel
- Opleidingsprofiel Lesgeven in (dans)kunst is een kunst
- Toegang tot DLO, intranet, diverse film en foto verzamelingen, diverse artikelen
- Toegang tot ArteZ Business Center op internet en Facebook
- OER
- Toetsprogramma
- Toetsplan
- ArtEZ toetsbeleid
- Kwaliteitskalender ArtEZ, ArtEZ kwaliteitszorgplan
- Meerjarenplan ATD
- Reglement medezeggenschap
- ArtEZ instellingsplan
- *Position paper circular valorisation*
- ArtEZ protocol "studeren met een studiebeperking"
- Film over periodisering
- *Huisvestingsplan ArtEZ*
- ArtEZ & Innovation
- ArtEZ Press
- Huisvestingsplan Academy T&D
- Huisvestingsplan ArtEZ
- Personeelsbeleid ArtEZ
- Lijst van namen gast docenten, CV's van alle docenten
- Professionaliseringsplan ArtEZ
- Research Policy plan ArtEZ
- Uitkomsten NSE, MTO, alumni-enquête
- Factsheet B docent dans